

WIERZĘ W DUCHA ŚWIĘTEGO

Wykład 31

ks. Piotr Łabuda

DUCH ŚWIĘTY DAR BOŻY DZIAŁAJĄCY W CZŁOWIEKU I ZOBOWIĄZANIE

Nauka Pawła o „napełnieniu Duchem Świętym” zawiera trzy zharmonizowane elementy: podkreśla Boże pochodzenie Ducha Świętego w postaci daru, szeroko omawia Jego działanie w człowieku, wreszcie zwraca uwagę na konieczność współpracy i podporządkowania się Duchowi Świętemu. Dzisiejsze spotkanie będzie ukazaniem Ducha Świętego jako Bożego daru, jako Tego, który działa w człowieku i jako zobowiązanie dla uczniów Chrystusa.

A zatem... chrześcijanin, to człowiek wiary. To nowy człowiek. Tą nową egzystencją zawdzięcza on działaniu całej Trójcy Świętej. W sposób jednak szczególny, w nauce Apostoła Pawła, chrześcijanin jest prowadzony przez Ducha Świętego.

Rzeczywiście Apostoł Paweł podkreśla rolę i przeobrażające działanie Ducha Świętego w każdym uczniu Chrystusa. Duch Święty, który jest darem Boga, mieszka w każdym ochrzczonym. Prawda o tym Bożym obdarowaniu Duchem Świętym bardzo często powraca w listach Apostoła. W najstarszym piśmie Nowego Testamentu, w Liście do Tesaloniczan, Apostoł zapewnia mieszkańców Tessalonik, że Bóg „daje im swego Ducha Świętego” (1Tes 4,8). Przypominając tę prawdę Paweł używa czasownika dawać (gr. *didomi*) w czasie teraźniejszym (gr. *didonta*). Przez użycie takiej właśnie formuły gramatycznej autor listu podkreśla stałość owego Bożego obdarowywania. Bóg nie tylko napełnił chrześcijanina mocą Ducha Świętego w sakramencie chrztu, ale nieustannie sprawia Jego trwanie w nich, nieustannie obdarza mocą Ducha¹.

W Liście do Galatów Apostoł Paweł pyta adresatów: „czy Ducha otrzymaliście na skutek wypełnienia Prawa za pomocą uczynków, czy też stąd, że daliście posłuch wierze?” (Ga 3,2). Skoro zaś, jak wskazuje, adresaci zaczęli duchem, skoro doznali tak wielkich rzeczy, to winni w tym trwać. I konkludując Paweł pyta retorycznie: „Czy Ten, który udziela wam Ducha i działa cuda wśród was, czyni to dlatego, że wypełniacie Prawo za pomocą uczynków, czy też dlatego, że dajecie posłuch wierze?” (Ga 3,5). W tekście tym Paweł ponownie pisząc o obdarowywaniu Duchem przez Boga używa czasu teraźniejszego. A zatem owo obdarowanie Duchem nie jest jednorazowe ale stałe. Bóg nieustannie udziela chrześcijanom Swojego Ducha. Co więcej, aby mieszkańcy Galacji nie mieli w tym względzie żadnych wątpliwości, Paweł przypomina: „Bóg wysłał do serc naszych Ducha Syna swego, który wo-

¹ Zob. J. Stępień, *Listy do Tesaloniczan*, s. 184.

ła: Abba, Ojciec” (Ga 4,6). Owo posłanie Ducha Syna Bożego jest dowodem, iż chrześcijanie są synami Bożymi. Synami, których wykupił spod niewoli Prawa zesłany przez Boga Jego Syn (Ga 4,4-5). Owo posłanie Ducha Syna wskazuje, iż Duch Święty pochodzi od Ojca i Syna Bożego².

Określenie „Abba, Ojciec” pojawia się również w innym piśmie Apostoła Pawła, w Liście do Rzymian. W piśmie tym Paweł również pisze o obdarowaniu Duchem Świętym. Uczy o Duchu Świętym, który jest darem Bożym, który chrześcijanie otrzymali, aby mieć moc, aby móc modlić się do Boga Ojca. Apostoł uczy: „wszyscy ci, których prowadzi Duch Boży, są synami Bożymi. Nie otrzymaliście przecież ducha niewoli, by się znowu pogrążyć w bojaźni, ale otrzymaliście ducha przybrania za synów, w którym możemy wołać: «Abba, Ojciec!»” (Rz 8,14-15). Wcześniej zaś, pisząc o niezawodności nadziei chrześcijańskiej, podkreśla, iż swoją pewność chrześcijanie czerpią z miłości Bożej, która „rozlana jest w sercach naszych poprzez Ducha Świętego, który został nam dany” (Rz 5,5)

Poza wyrażeniami które mówią o obdarowaniu, o otrzymaniu przez uczniów Chrystusa Ducha, w listach Pawłowych często pojawiają się również i inne zwroty wyrażające – wskazujące na owo obdarowanie.

Dla przekazania prawdy o obdarowaniu chrześcijan Duchem Świętym Paweł używa różnych wyrażen. We wspomnianym Liście do Rzymian zapewnia, iż „mamy pierwociny Ducha” (Rz 8,23), a zatem posiadamy pierwsze dary, pierwsze owoce odkupieńczego dzieła Chrystusa. Otrzymaliśmy Ducha Świętego, a równocześnie oczekujemy pełni darów. Jednak dzięki darowi Ducha mamy już przedsmak przyszłej chwały. W przeżyciu, w doświadczeniu Ducha Świętego, uczy Paweł, człowiek już posiada przedsmak przyszłej chwały, tęskni za pełną realizacją obietnic, które gwarantuje mu włączenie przez tajemnicę Jezusa Chrystusa do rodziny Bożej³.

Na obdarowanie Duchem Paweł używa także określenia „napojenia”. W przesłaniu do wspólnoty w Koryncie Apostoł pisze, iż chrześcijanie „w jednym Duchu zostali ochrzczeni, aby stanowić jedno Ciało: czy to Żydzi, czy Grecy, czy to niewolnicy, czy wolni. Wszyscyśmy też zostali napojeni jednym Duchem” (1Kor 12,13). Duch Boży jest w tym tekście wyraźnym sprawcą jedności chrześcijan. Jest On niewątpliwie darem Bożym, który posila uczniów Chrystusa by ci trwali w jedności. Podobne przesłanie zawiera Drugi List do Koryntian, w którym Paweł pisze o namaszczeniu, o pieczęci: „tym, który umacnia nas wspólnie z wami w Chrystusie, i który nas namaścił, jest Bóg. On też wycisnął na nas pieczęć i zostawił zadatek Ducha w sercach naszych” (2 Kor 1,21-22). A zatem Bóg daje wierzącym Ducha, który umacnia uczniów Chrystusa z piszącymi list. Bóg dał Koryntianom, jak również piszącym List do Koryntian: „zadatek Ducha” (2 Kor 5,5 por. Ef 1,14; 4,30). Dzięki obecności Ducha Świętego życie wiernych już teraz stanowi początek uczestnictwa w szczęściu wiecznym.

Duch Święty, uczy dalej Apostoł, „mieszka” w człowieku ochrzczonego. W ten sposób Paweł chce wyrazić prawdę o głębokiej, duchowej – ale trwałej łączności z Osobą Ducha Świętego. W Liście do Rzymian czytamy: „Wy jednak nie żyjecie według ciała, lecz według Ducha, jeśli tylko Duch Boży w was mieszka. Jeżeli zaś kto nie ma Ducha Chrystusowego, ten do Niego nie należy” (Rz 8,9). I zaraz dalej stwierdza: „A jeżeli mieszka w was Duch Tego, który Jezusa wskrzesił z martwych, to Ten, co wskrzesił Chrystusa Jezusa z martwych, przywróci do życia wasze śmiertelne ciała mocą mieszającego w was swego Ducha” (Rz 8,11). Duch Boży, to Duch Chrystusa, który przychodzi do duszy ludzkiej jako rezultat więzi z Chrystusem. Kto zatem nie posiada Ducha Chrystusa, nie używa mu swego „mieszkania”, ten nie należy do Chrystusa, nie jest godzien nosić miano chrześcijanina. Duch Boży jest gwarantem otrzymania życia. Podobnie o „zamieszkananiu” Ducha w chrześcijanach Paweł

² Komentatorzy zwracają także uwagę, iż Paweł pisząc o posłaniu przez Boga Syna i Ducha używa tego samego czasownika *eksapostellein*; Zob. J. Stępień, *Teologia świętego Pawła. Człowiek i Kościół w zbawczym planie Boga*, Warszawa 1979, s. 115.

³ Zob. W. Barclay, *List do Rzymian*, Poznań 2002, s. 91.

pisze w piśmie do Koryntian stwierdzając: „świątynią Boga jesteście i Duch Boży mieszka w Was” (1Kor 3,16).

Duch Święty przebywa w uczniach Chrystusa. Stąd też Paweł pyta adresatów: „Czyż nie wiecie, że ciało wasze jest świątynią Ducha Świętego, który w was jest, a którego macie od Boga, i że już nie należycie do samych siebie? Za wielką bowiem cenę zostaliście nabyci. Chwalcie więc Boga w waszym ciele” (1Kor 6,19-20). Pytanie Pawła pada w kontekście napomnień piętnujących swobodę obyczajów Koryntian. Adresaci winni pamiętać, iż ich ciała „są członkami Chrystusa” (1 Kor 6,15). Ciała chrześcijan są święte, ponieważ pozostają w więzi z Chrystusem i mieszka w nich Duch Święty. Ich ciała są święte tak samo jak świątynia – przybytek i mieszkanie Boga. Stąd też stwierdzenie Apostoła: „chwalcie więc Boga w waszym ciele” (1Kor 6,20).

Otrzymany przez uczniów Chrystusa Duch Święty wpływa na ich życie. Duch Święty jest darem od Boga, ale został dany chrześcijanom w określonym celu.

Paweł wskazuje, iż Duch Święty został dany uczniom Chrystusa aby dopełnić zbawczy plan Boży wobec człowieka. Bóg zamierzył bowiem, by ludzie się „stali na wzór obrazu Jego Syna, aby On był pierworodnym między wielu braćmi.” (Rz 8,29). Dar ten nie jest jednorazowy, chwilowy. Duch Święty w sposób stały przebywa w człowieku ochrzczonego przeobrażając go. Stąd też w Liście do Galatów Apostoł Paweł wyjaśniając Galatom nurtujące ich problemy i zagadnienia, może napisać, iż wszyscy, którzy zostali wyzwoleni przez Chrystusa, teraz z pomocą Ducha oczekują „nadziei usprawiedliwienia z wiary” (Ga 5,5). Chrześcijanie są ludźmi, którzy pozostają nieustannie „pod działaniem Ducha” (Ga 6,1).

Działanie Ducha Świętego w uczniach dokonuje się na różnych płaszczyznach, w różnych formach. Można wskazać teksty Apostoła Pawła, w których Duch Święty jawi się jako twórcza i przeobrażająca siła, jako Ten, który wywołuje określone skutki w duszy chrześcijanina.

Paweł uczy, iż chrześcijanie zostali obmyci, uświęceni i usprawiedliwieni „w imię Pana naszego Jezusa Chrystusa i przez Ducha Boga naszego” (1Kor 6,11). A zatem adresaci listu, jak również wszyscy uznający Boże działanie zostali uświęceni Duchem Świętym, zostali uświęceni „przy pomocy”, „poprzez Ducha Świętego”. O uświęcającej mocy Ducha Paweł pisze w Liście do Tesaloniczan, dziękując za adresatów, którzy są umiłowani przez Pana i wybrani do zbawienia „jako pierwociny przez uświęcenie Ducha i wiarę w prawdę” (2Tes 2,13).

Paweł uczy, iż Duch Święty sprawia, że stajemy się dziećmi Bożymi. Idea dziecięstwa Bożego znana była już w Starym Testamencie. Naród wybrany nazywany był „pierworodnym synem Boga” (Wj 4,22), Bóg zaś to Ojciec Izraela (zob. Pwt 32,6; Iz 63,16; 64,7; Ml 1,6). W tekstach Starego Przymierza modlący się wielokrotnie wołają do Boga „Ojcze” (Syr 23,1.4; Mdr 14,3). Paweł jako prawdziwy Żyd, prawdziwy faryzeusz, co więcej – gorliwy rabin, uczeń wielkiego Gamaliela, znał niewątpliwie starotestamentalną myśl o dziecięctwie Bożym. Stąd też obecna jest ona w jego listach. Paweł jednak myśl tę udoskonała przez podkreślenie znaczenia posiadania Ducha Świętego. Paweł przedstawia naukę będącą niewątpliwie kontynuacją myśli Starego Testamentu, będącą udoskonaleniem myśli Starego Przymierza, naukę o synostwie Bożym, ale wynikającą z faktu posiadania Ducha Świętego.

Ostrzegając, iż żyjący według ciała, nie zaś według Ducha, czeka śmierć, Paweł w Liście do Rzymian stwierdza, iż ci którzy działają pod wpływem Ducha Bożego, „wszyscy ci, których prowadzi Duch Boży, są synami Bożymi” (Rz 8,14). Chrześcijanie bowiem nie otrzymali „ducha niewoli”, ale „ducha przybrania za synów, w którym możemy wołać «Abba, Ojcze!»” (Rz 8,15). W tym samym duchu jak w Liście do Rzymian, Paweł uczy Galacjan: „jesteście synami, Bóg wysłał do serc naszych Ducha Syna Swego, który woła: Abba, Ojcze!” (Ga 4,6).

Oba teksty, nieco różnią się od siebie.

Tak. Pierwszy bowiem mówi o Duchu, który sprawia i zapewnia przybrane synostwo, drugi zaś uczy o Duchu, który jest w chrześcijaństwie, który posiada niezwykły dar przybrania za syna. Oba teksty jednak podkreślają, iż to Duch Święty sprawia usynowienie chrześcijan. Duch Syna Bożego, przebywając w uczniach Chrystusa jednoczy ich tak ze sobą, jak i z Jezusem Chrystusem. Stąd też wołanie Syna: „Abba, Ojcze” płynie do Boga tak w naszym imieniu, jak i w imieniu Syna Bożego.

Mówiąc o tym co sprawia Duch Święty w uczniach Chrystusa trzeba podkreślić, iż Duch Święty daje życie. „Duch bowiem ożywia” (2Kor 3,6). Stare Przymierze było pozbawione Ducha, opierało się na przekonaniu, że Życie wieczne zapewnia samo przestrzeganie litery Prawa. W myśli Nowego Przymierza miejsce szczególne zajmuje Duch Święty, który daje życie. Stąd też chrześcijanie winni żyć Duchem. „Mając bowiem życie od Ducha, do Ducha się też stosujemy” (Ga 5,25). Duch Święty jest zasadą chrześcijańskiej egzystencji i życiodajną siłą. Duch prowadzi człowieka „do życia i pokoju” (Rz 8,6).

Duch Święty wspomaga uczniów Chrystusa w modlitwie. „Duch przychodzi z pomocą naszej słabości. Gdy bowiem nie umiemy się modlić tak, jak trzeba, sam Duch przyczynia się za nami w błaganiach, których nie można wyrazić słowami. Ten zaś, który przenika serca, zna zamiar Ducha, wie, że przyczynia się za świętymi zgodnie z wolą Bożą.” (Rz 8,26-27). Duch Święty nadaje modlitwom odpowiednią formę. Sam z siebie bowiem człowiek „nie potrafi modlić się tak jak trzeba”. Duch Święty wychodzi naprzeciw tej ludzkiej nieudolności, oferuje współpracę i przyczynia się za chrześcijanami.

Dla Apostoła Pawła Duch Święty to także Duch miłości i jedności.

Duch Święty obdarzając uczniów Chrystusa swoimi darami jest gwarantem wzajemnej zgody i prawdziwego braterstwa. Stąd też Apostoł Paweł pisze w Liście do Rzymian: „Proszę więc was, bracia, przez Pana naszego Jezusa Chrystusa i przez miłość Ducha” (Rz 15,30). W piśmie do Koryntian o darze jedności w Duchu Świętym (2Kor 13,13), zaś w Liście do Filipian o udziale, czy też o trwaniu, w jednym Duchu (Flp 2,1; 1,27).

Duch Święty, pisze Apostoł Paweł, niesie radość, umacnia nadzieję, wprowadza do serc chrześcijan trwałą pokój, daje poczucie prawdziwej wolności. Radość, pokój, są owocami Ducha (Ga 5,22). Tam gdzie jest Duch Pański, pisze Paweł w Liście do Koryntian „tam jest wolność” (2Kor 5,16). W liście do wspólnoty w Tesalonikach Paweł z uznaniem odnosi się do postawy adresatów, chwali ich za to, że mimo ucisków i prześladowań przyjęli Ewangelię Bożą z radością która jest owocem Ducha Świętego (1Tes 1,6), zaś w Liście do Rzymian oświadczają, iż „królestwo Boże to nie sprawa tego, co się je i pije, ale to sprawiedliwość, pokój i radość w Duchu Świętym” (Rz 14,17). Duch bowiem dąży „do życia i pokoju” (Rz 8,6). Na koniec zaś tego pisma życzy adresatom: „Bóg, dawca nadziei, niech wam udzieli pełni radości i pokoju w wierze, abyście przez moc Ducha Świętego byli bogaci w nadzieję” (Rz 15,13).

Duch Święty jest obecny w dziele głoszenia Ewangelii. Duch Święty bowiem udziela głosicielom swojej mocy (Flp 1,19). Wspominając swoją misję w Tesalonikach Apostoł przypomina adresatom: „nasze głoszenie Ewangelii wśród was nie dokonało się przez samo tylko słowo, lecz przez moc i przez Ducha Świętego, z wielką siłą przekonania” (1Tes 1,5). Ci którym głoszona była Ewangelia są dla Pawła „listem napisanym nie atramentem, lecz Duchem Boga żywego” (2Kor 3,3).

Obok prawdy, iż Duch Święty wpływa – wywołuje określone skutki w duszy chrześcijanina, Paweł pokazuje także, iż działaniu Ducha Świętego w duszy chrześcijanina winno odpowiadać współdziałanie człowieka.

Dar Ducha Świętego jest również zobowiązaniem. Bóg obdarza człowieka Duchem Świętym ale przez to nakłada na obdarowanego obowiązek współpracy.

Paweł w swoich pismach podkreśla, iż chrześcijanin winien myśleć „według Ducha”. Winien ubiegać się o to, starać się, tego chcieć, czego pragnie Duch Święty. „Ci bowiem, którzy żyją według ciała, dążą do tego, czego chce ciało; ci zaś, którzy żyją według Ducha – do tego, czego chce Duch” (Rz 8,5). Uczeń Chrystusa nie może żyć według ciała, jak poganin. Na mocy swej nowej natury zobowiązany jest żyć „według Ducha”: opowiadać się za tym, czego pragnie Duch Święty.

Chrześcijanin winien również „postępować” (gr. *peripatein*) według Ducha. Zachęta, czy też wręcz nakaz, by postępować według Ducha, wielokrotnie pojawia się w jego listach. Mieszkańców Galacji Apostoł napomina: „Postępujcie według Ducha, a nie spełnicie pożądań ciała” (Ga 5,16). W piśmie zaś do Rzymian czytamy: „Nie według ciała postępujmy, ale według Ducha” (Rz 8,4). W listach Pawłowych wyrażenia: „według Ducha” i „Duchem” podkreślają moc Ducha Świętego, umożliwiającą chrześcijaninowi właściwe postępowanie. Człowiek ochrzczony winien żyć i działać „mocą Ducha świętego” kierując się zasadami i normami Ducha.

O tym jak takie postępowanie „w Duchu” powinno wyglądać w praktyce. Apostoł pisze bardzo obszernie i szczegółowo w Liście do Galatów.

W piątym rozdziale Listu do Galatów Paweł kreśli uczynki jakie rodzą się z ciała oraz jakie są owoce Ducha. „Jest zaś rzeczą wiadomą, jakie uczynki rodzą się z ciała: nierząd, nieczystość, wyuzdanie, uprawianie bałwochwalstwa, czary, nienawiść, spór, zawiść, wzburzenie, niewłaściwa pogoń za zaszczytami, niezgoda, rozłamy, zazdrość, pijaństwo, hulanki i tym podobne. Co do nich zapowiadam wam, jak to już zapowiedziałem: ci, którzy się takich rzeczy dopuszczają, królestwa Bożego nie odziedziczą. Owocem zaś ducha jest: miłość, radość, pokój, cierpliwość, uprzejmość, dobroć, wierność, łagodność, opanowanie. Przeciw takim cnotom nie ma Prawa.” (Ga 5,19-23).

W Liście do Galatów Apostoł podkreśla także konieczność postępowania „w Duchu świętym”, Paweł pisze o prowadzeniu, kierowaniu (gr. *agein*). W ten sposób zapewnia: „Jeśli jednak pozwolicie się prowadzić Duchowi, nie znajdziecie się w niewoli Prawa” (Ga 5,18). Podobnie w Liście do Rzymian twierdza: „wszyscy ci, których prowadzi Duch Boży, są synami Bożymi” (Rz 8,14). Chrześcijanin winien postępować w „w Duchu Świętym”, co oznacza postępowanie wsparte mocą Ducha, które przejawia się w przestrzeganiu zasad i norm Ducha.

Mówiąc o moralnym postępowaniu chrześcijanina Paweł stwierdza: „mając życie od Ducha, do Ducha się też stosujmy” (Ga 5,25). Postępowanie „Duchem” jest świadomym i poprawnym sposobem życia.

W listach Paweł przypomina także adresatom, że „jeżeli będziecie żyli według ciała, czeka was śmierć. Jeżeli zaś przy pomocy Ducha uśmiercać będziecie popędy ciała – będziecie żyli” (Rz 8,13). Duch Święty bowiem wpływa na decyzje moralne człowieka. Chrześcijanin zaś winien być na ten wpływ zawsze otwarty.

Do „postępowania według Ducha” zachęcają również Listy do Filipian, do Efezjan.

List do Filipian przypomina adresatom, iż chrześcijanie sprawują kult „w Duchu Bożym” (Flp 3,3). To oddawanie czci „Duchem Bożym” nadaje kierunek całemu życiu chrześcijanina. Pawłowi nie chodzi w tym wyrażeniu o samą tylko cześć zewnętrzną, o zewnętrzne formy kultu, ale o całe życie, będące służbą Bożą. W ten sam sposób w Liście do Efezjan Paweł wzywa do „modlitwy w Duchu”

(Ef 6,18), wzywa do modlitwy dokonującej się z inspiracji i pod działaniem Ducha. Taka modlitwa posiada bowiem wartość nadprzyrodzoną. W tym samym piśmie Paweł poleca adresatom „napełniać się Duchem Świętym” (Ef 5,18).

Duch Święty asystuje chrześcijaninowi również wtedy, kiedy ten musi toczyć walkę słowną z przeciwnikami Ewangelii. Wypowiadane wtedy przez niego słowo ma być niejako mieczem wkładanym mu do ręki przez Ducha Świętego – skuteczną bronią. Stąd też zachęta Apostoła: „weźcie... miecz Ducha, to jest Słowo Boże” (Ef 6,17).

Pytanie: Jakie są według Listu do Galatów owoce Ducha?